

**MAŁOPOLSKI REGIONALNY
PROGRAM OPERACYJNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA

Instrukcja sporządzania matrycy logicznej na potrzeby wstępnej kwalifikacji projektów w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013

Kraków, październik 2007

Institucja Zarządzająca MRPO 2007-2013

*Matryca logiczna dla potrzeb wstępnej kwalifikacji projektu
w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013*

Tytuł projektu (I)		Nazwa i numer działania MRPO (II):		Nazwa i oznaczenie schematu MRPO (III):	
		Planowany termin rozpoczęcia projektu (IV)		Planowany termin zakończenia projektu: (V)	
		Całkowita wartość projektu (VI):		Wnioskowana kwota dofinansowania z EFRR (VII):	
A - Logika interwencji		B - Wskaźniki		C - Źródła weryfikacji	
5. Długofalowe oddziaływanie projektu(5.A)				D - Założenia/Ryzyka	
4. Cel bezpośredni projektu(4.A)		Wskaźniki realizacji celu bezpośredniego (4.B)		Źródła weryfikacji (4.C)	
				Założenia/ Ryzyka (4.D)	
3. Rezultaty projektu(3.A)		Wskaźniki rezultatu (3.B)		Źródła weryfikacji (3.C)	
				Założenia/ Ryzyka (3.D)	
2. Produkty projektu(2.A)		Wskaźniki produktu (2.B)		Źródła weryfikacji (2.C)	
				Założenia/ Ryzyka (2.D)	
1. Działania w ramach projektu(1.A)		Źródła finansowania projektu: (1.B)		Założenia/ Ryzyka (1.D)	
		wkład własny zł			
		udział UE zł			
		Inne zł			
		RAZEM zł			
Warunki wstępne (0.D)					

Matryca logiczna metodologia sporządzania oraz opis struktury

Metodologia Sporządzania

Matryca logiczna to jedna z metod planowania oraz oceny projektów, której podstawową zasadą jest uporządkowanie podstawowych elementów opisujących projekt w sekwencji logicznych, następujących po sobie kroków. Dzięki tej metodologii łatwiejsze staje się zarządzanie projektem poprzez zidentyfikowanie, a następnie wprowadzenie szeregu narzędzi służących do planowania, wdrażania, monitorowania oraz oceny efektów realizacji projektów. Odzwierciedla ona związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy różnymi poziomami celów, wskazuje jak weryfikować, czy cele te zostały osiągnięte oraz określa, jakie założenia poza obszarem kontrolowanym przez projekt mogą wpłynąć na jego udane zakończenie.

Na potrzeby wstępnej kwalifikacji projektów (preselekcji) w ramach poszczególnych działań i schematów Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 (MRPO) przewidziano użycie matrycy logicznej dla aplikujących o wsparcie projektów, jako narzędzia dodatkowej weryfikacji założeń projektu oraz stopnia jego przygotowania i wpisania w cele odpowiedniego działania w ramach programu.

Wszelkie informacje zawarte w matrycy logicznej projektu muszą wykazywać pełną spójność z zapisami karty projektu.

Matryca logiczna służy nie tylko do syntetycznego przedstawienia projektu, ale również sama w sobie jest narzędziem podnoszenia jego jakości. Wypełniając matrycę, przyszli Beneficjenci zobligowani są zatem do powtórnej analizy swojego pomysłu i do zaplanowania działań w taki sposób, aby związek przyczynowo-skutkowy między działaniami a ich efektami wykazywał pełną spójność.

Matryca logiczna sporządzana jest w dwóch etapach:

- identyfikacja
- opracowanie i ocena ścieżki krytycznej

Identyfikacja

Etap pierwszy – analityczny to proces budowania koncepcji. **Nie jest to jeszcze wypełnianie poszczególnych rubryk matrycy, ale analiza, która ma na celu określenie problemów i potrzeb grupy docelowej, do której adresujemy projekt oraz określenie konkretnych działań zmierzających do rozwiązania tych problemów, czy zaspokojenia potrzeb.**

Identyfikacja składa się z 4 elementów:

1. Analizy interesariuszy

Obejmuje ona wszystkie osoby, grupy osób oraz różne podmioty (instytucje, firmy), które mogą mieć jakiegokolwiek powiązania z projektem - bądź jako odbiorcy produktów projektu, bądź jako podmioty zaangażowane w procesy decyzyjne warunkujące prawidłowe wdrożenie i eksploatację produktów projektu, etc.

Analiza ta służy identyfikacji wszystkich, którzy mogą mieć wpływ – zarówno pozytywny, jak i negatywny – na projekt. Jej celem jest odpowiednie wyznaczenie strategii oddziaływania na te podmioty i osoby.

2. Analizy problemów (opis stanu obecnego)

Analiza ta polega na zidentyfikowaniu oraz zdefiniowaniu negatywnych czynników wpływających na bieżącą sytuację Beneficjenta lub danej społeczności lokalnej / regionalnej. Analiza ta ma na celu rozpoznanie szerokiego spektrum problemów, z którymi zmaga się Beneficjent - szeroki kontekst analizy. Oprócz negatywnych czynników wpływu, analizie podlega również sytuacja podmiotu (Beneficjenta) i wynikające z niej problemy. Następnie konieczne jest ustalenie związków przyczynowo-skutkowych pomiędzy zidentyfikowanymi i zdefiniowanymi problemami. Z przeprowadzonej analizy wynikać powinna potrzeba zareagowania na problem, bądź też usunięcia skutków zaistniałych problemów

3. Analizy celów

Analiza celów polega przede wszystkim na przekształceniu negatywnej, problemowej sytuacji (analiza problemów) na pozytywne aspekty dążenia grupy docelowej. A zatem najważniejsze elementy tej analizy to:

1. Opis przyszłej sytuacji po eliminacji problemów wraz z udziałem grupy docelowej
2. Weryfikacja hierarchii celów (cele długofalowe tj. ogólne, bezpośrednie tj. szczegółowe, działania)

4. Analizy strategii

Jest to kluczowy element fazy identyfikacji, który polega na podjęciu decyzji, które cele wyodrębnione w kroku 3 będą uwzględnione w ramach projektu (projekt jest zawsze odpowiedzią na części problemów i w związku z tym realizuje jedynie części pożądanych przez Beneficjenta celów). Analizę tę powinny cechować:

1. Przejrzyste kryteria wyboru strategii
2. Identyfikacja różnych możliwych strategii służących realizacji celów – analiza wariantowa
3. Wybór optymalnej strategii dla realizacji projektu, czyli sposobu realizacji wybranych przez nas celów.

Tak opracowana strategia powinna być poddana rewizji (przeglądowi) po to, aby odpowiedzieć sobie na pytanie: *Czy jest ona odpowiednia i wykonalna?* To znaczy, czy:

- priorytety interesariuszy są priorytetami projektu,
- istnieje prawdopodobieństwo osiągnięcia sukcesu (czy projekt przyniesie oczekiwane rezultaty przyczyniające się do osiągnięcia celów),
- budżet jest adekwatny do realizacji projektu oraz zapewnione zostały źródła finansowania,
- czas realizacji i osiągania celów jest odpowiedni, itp.

Po dokonaniu analizy interesariuszy, problemów, celów oraz określeniu strategii postępowania można przystąpić do wypełniania matrycy logicznej projektu, która stanie się podstawą do wypełnienia karty projektu na potrzeby wstępnej kwalifikacji wniosków w ramach konkursu.

Opracowanie i ocena ścieżki krytycznej – uporządkowanie zebranych informacji w logiczną ciągłość dochodzenia do założonych w strategii celów projektu na podstawie przeprowadzenia *Identyfikacji*.

Etap ten obrazowany jest przy pomocy „formularza” **matrycy logicznej**.

Przystępując do konstruowania matrycy logicznej należy postawić sobie następujące pytania:

- Jakie warunki wstępne muszą zostać spełnione przed rozpoczęciem projektu, jakimi zasobami dysponuje Beneficjent w związku z planowanym rozpoczęciem projektu? (*Warunki wstępne 0.D*)
- Dlaczego realizuje się projekt? (*Logika interwencji 1.A-5.A*)
- Ile projekt będzie kosztował? (*Całkowita wartość projektu VI, Źródła finansowania projektu 1.B*)
- Jak projekt będzie realizowany? (*Działania w ramach projektu 1.A*)
- Gdzie szukać informacji koniecznych do oceny powodzenia projektu? (*Źródła weryfikacji 2.C-4.C*)
- Jakie czynniki zewnętrzne są kluczowe dla powodzenia projektu? (*Założenia/ Ryzyka 1.D-4.D*)

Jak zatem wynika z powyższych kwestii, matryca logiczna ma wesprzeć działania podmiotu zarządzającego projektem w procesie planowania. Stąd tabelaryczna wizualizacja takiego planu winna się charakteryzować:

- **Logiką pionową**, która rozpoznaje jakie są zamierzenia projektu, wyjaśnia związek przyczynowo-skutkowy między działaniami, produktami, rezultatami i celami projektu oraz precyzuje ważne założenia i ryzyka leżące poza obszarem kontroli Beneficjenta lub managera projektu

oraz

- **Logiką poziomą**, która nawiązuje do pomiaru efektów projektu i zużytych przez niego zasobów poprzez określenie kluczowych wskaźników i źródeł ich weryfikacji.

Matryca logiczna składa się z czterech kolumn:

- A. Logika interwencji
- B. Wskaźniki
- C. Źródła weryfikacji
- D. Założenia/Ryzyka (zewnętrzne czynniki oddziaływania na projekt)

oraz pięciu wierszy:

1. Działania w ramach projektu
2. Produkty projektu
3. Rezultaty projektu
4. Cel bezpośredni projektu
5. Długofalowe oddziaływanie projektu

Matryca logiczna – Opis struktury

Część wstępna

I. Tytuł projektu

W tym miejscu po raz pierwszy pojawia się nazwa projektu, która powinna pozostawać w niezmienionej postaci w całym cyklu wnioskowania. Tytuł ten pojawi się również w karcie projektu, a następnie w formularzu wniosku oraz wszelkich załącznikach będących elementem pełnej dokumentacji wnioskowej.

Tytuł projektu powinien stanowić krótką (do 150 znaków uwzględniając spacje) jednoznaczną nazwę, tak aby w sposób jasny identyfikował projekt, a jednocześnie nie powielał tytułu innych projektów realizowanych przez Beneficjenta. Nazwa projektu powinna zawierać przedmiot, lokalizację i etap, fazę zadania (jeżeli realizowany projekt jest częścią większej inwestycji).

II. Nazwa i numer działania MRPO

Należy wpisać działanie (numer i nazwę) MRPO, w ramach którego realizowany będzie projekt, np. Działanie 3.3 *Instytucje kultury*

III. Nazwa i oznaczenie schematu MRPO

Jeżeli projekt realizowany będzie w ramach działania, które podzielone zostało na schematy, należy wpisać jego oznaczenie literowe, np. A *Rozwój infrastruktury kulturalnej*. W przypadku braku schematów w danym działaniu należy wpisać „Nie dotyczy”.

IV. Planowany termin rozpoczęcia projektu

W tym polu należy podać przybliżony termin rozpoczęcia realizacji projektu w ujęciu miesięcznym.

przykład: *czerwiec 2008 r.*

Za planowany termin rozpoczęcia realizacji projektu należy uznać przewidywaną datę zawarcia umowy z wykonawcą prac inwestycyjnych. Jeśli Beneficjent podpisał już umowę z wykonawcą - wpisuje datę zawarcia umowy. W przypadku projektów „zaprojektuj i wybuduj” za termin rozpoczęcia realizacji projektu przyjmuje się datę zawarcia umowy z wykonawcą na opracowanie dokumentacji oraz wykonanie prac inwestycyjnych w projekcie. W przypadku zakupów sprzętowych terminem tym jest bądź zawarcie umowy z dostawcą sprzętu (w przypadku działań realizowanych w oparciu o Prawo zamówień publicznych), bądź też bezpośrednio zakup sprzętu (w przypadku działań wyłączonych ze względu na wartość ze stosowania Prawa zamówień publicznych). W przypadku projektów nieinwestycyjnych za rozpoczęcie realizacji projektu należy uznać podjęcie pierwszych działań, które podlegają współfinansowaniu w ramach programu. Informacje tu zawarte powinny być tożsame z punktem 4.1 *Planowany termin rozpoczęcia projektu* w karcie projektu.

V. Planowany termin zakończenia realizacji projektu

W tym polu należy podać przybliżony termin zakończenia realizacji projektu w ujęciu miesięcznym.

przykład: *październik 2009 r.*

Przez termin zakończenia projektu rozumie się planowany termin zakończenia rzeczowego i finansowego projektu. Finansowe zakończenie realizacji projektu powinno nastąpić nie później niż w 3 miesiące po zakończeniu rzeczowej realizacji projektu.

Informacje tu zawarte powinny być tożsame z punktem 4.2 *Planowany termin zakończenia projektu* w karcie projektu

---

WAŻNE:

Okres pomiędzy punktem IV i V nie może przekroczyć 24 miesięcy, a w uzasadnionych przypadkach 36 miesięcy.

VI. Całkowita wartość projektu

Należy wpisać całkowitą przewidywaną wartość projektu, pamiętając, że powinna być tak skalkulowana, aby nie zmieniła się ona istotnie przy składaniu pełnej dokumentacji aplikacyjnej. Kwoty powinny być określone precyzyjnie i należy je podać w zaokrągleniu do pełnych złotych. Informacje tu zawarte powinny być tożsame z punktem 6.1 *Całkowita wartość projektu* w karcie projektu.

VII. Wnioskowana kwota dofinansowania z EFRR

Należy wpisać całkowitą przewidywaną wnioskowaną wartość dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (jedynie w przypadku, jeśli działanie, schemat programu przewiduje cross - financing) w ramach MRPO, uwzględniając w tym zakresie zapisy Uszczegółowia oraz regulaminu konkursu.

Kwoty powinny być określone precyzyjnie i należy je podać w zaokrągleniu do pełnych złotych. Informacje tu zawarte powinny być tożsame z punktem 7.1 *Wnioskowana kwota dofinansowania z EFRR* w karcie projektu.

Logika interwencji**A. Logika interwencji**

Zapisy punktów 1.A-5.A powinny zostać odzwierciedlone w punktach 3 oraz 5 karty projektu

1.A Działania w ramach projektu

W komórce tej należy wpisać działania, które muszą zostać podjęte, aby projekt został zrealizowany. Przez działania rozumie się faktyczne aktywności dokonywane przez Beneficjenta w ramach projektu takie jak np. wykonanie robót budowlano - montażowych w obiekcie, zakup sprzętu, wydruk ulotek promocyjnych etc. Planowane działania muszą być wykonalne biorąc pod uwagę posiadane i angażowane zasoby oraz środki. Rozwinięcie zapisów zawartych w tej komórce znajdzie się w karcie projektu, gdzie opisany zostanie sposób realizacji projektu (punkt 3.4 *Opis projektu* w karcie projektu)

2.A Produkty projektu

Realizując działania (1.A), wydaje się konkretne środki finansowe na nabywanie, bądź wytwarzanie określonych dóbr. Dobra te to produkty działań, materialnie odzwierciedlające realizację projektu. Należy zatem określić jakie główne produkty zostaną osiągnięte i wpisać je odpowiednio w komórkę 2.A pamiętając, że spis ten musi być spójny z punktami 3.4 *Opis projektu* oraz punktem 5.1 *Wskaźniki produktu* karty projektu. Produkty te podajemy w sposób ogólny, nie podając jednostki miary dla danego produktu.

Np. Rozbudowane i wyposażone w nowoczesny sprzęt muzeum w miejscowości X.

3.A Rezultaty projektu

Wszystkie produkty (2.A) jakie zostaną zakupione oraz wytworzone w trakcie realizacji projektu przyczynią się do osiągnięcia końcowego, bezpośredniego efektu tego projektu - rezultatu. W tym punkcie należy zatem opisać wpływ projektu na otoczenie natychmiast po zakończeniu

---

realizacji projektu. Rezultatem będzie np. liczba osób korzystających z rozbudowanego i wyposażonego w nowoczesny sprzęt muzeum, bądź też nowoutworzone miejsca pracy w ramach projektu. Informacje te znajdują rozszerzenie w karcie projektu (punkt 5.2 *Wskaźniki rezultatu* w karcie projektu).

4.A Cel bezpośredni projektu

Cel bezpośredni projektu, to szerszy efekt, jaki powinien zostać osiągnięty w związku z realizacją projektu. W tym miejscu określić należy stan zaspokojenia potrzeby grupy docelowej oraz opis pożądanego przez podmiot zarządzający projektem stanu docelowego. Cele bezpośrednie projektu są zawsze bezpośrednio związane z daną społecznością lokalną lub też konkretną instytucją Beneficjenta.

Rubryka 4.A musi być spójna z zapisami punktu 3.7 *Cele projektu* karty projektu.

Posługując się przykładem można wskazać, iż celem bezpośrednim projektu polegającego na rozbudowie i wyposażaniu muzeum w miejscowości X jest dostarczenie mieszkańcom i turystom przebywającym na terenie miejscowości wysokiej jakości usług kulturalnych oraz uatrakcyjnienie miejscowości X w oczach turystów i mieszkańców.

5.A Długofalowe oddziaływanie projektu

Cel bezpośredni projektu (4.A) przyczynia się do osiągnięcia celu szerszego, ogólnego czyli efekty realizacji projektu oddziałują w dłuższym okresie i na szersze otoczenie. Na osiągnięcie celu szerszego projekt ma z reguły pośredni wpływ, a co najistotniejsze, nie realizuje go w pojedynkę, ale wspólnie z wieloma innymi projektami realizowanymi na danym terenie. Opis długofalowego oddziaływania projektu powinien korespondować z celami Działania MRPO, do którego projekt będzie aplikował, a jego rozszerzenie znajdzie się w karcie projektu. Cel długofalowy realizowany przez projekt musi również wykazywać spójności ze Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007- 2013 oraz właściwymi strategiami sektorowymi.

Przykładem długofalowego oddziaływania jest wzmocnienie potencjału kulturalnego subregionu a przez to całego regionu, zaś w konsekwencji zwiększenie atrakcyjności województwa w oczach turystów i inwestorów.

B. Wskaźniki

Wskaźniki to obiektywnie oszacowane i wyrażone liczbowo elementy logiki interwencji (kolumny A), które pozwalają badać stopień realizacji produktów, rezultatów i celów bezpośrednich projektu.

W odróżnieniu od karty projektu, wskaźniki prezentowane w matrycy logicznej powinny być odzwierciedleniem konkretnego projektu - charakterystyczne dla danego projektu i miejscowości. Zawarte w matrycy projektu szczegółowe wskaźniki zostaną ujednolicone w karcie projektu w postaci standardowych wskaźników, przypisanych określonej Działaniu MRPO. Ilość oraz szczegółowość wskaźników zaprezentowanych w matrycy logicznej może być zwiększona w porównaniu do karty projektu, należy jednak pamiętać, iż wskaźniki szczegółowe z matrycy muszą być logicznie i zawartościowo spójne ze wskaźnikami standardowymi w karcie projektu.

Np. wskaźnik z matrycy „*rozbudowane i wyposażone w nowoczesny sprzęt muzeum w miejscowości X*” przetransponowany zostanie na standardowy wskaźnik „*Powierzchnia wybudowanej, rozbudowanej, odnowionej publicznej infrastruktury kulturalnej*”.

Należy pamiętać o kilku podstawowych cechach wskaźników. Powinny one przede wszystkim być:

- Konkretnie – czyli nie budzące wątpliwości w interpretacji, wskazujące na przedmiot pomiaru

- Mierzalne – możliwe do wyrażenia wartościami liczbowymi
- Akceptowalne – badanie i weryfikacja wyników nie powinny być skomplikowane i kosztowne
- Realne do osiągnięcia – wskaźniki powinny być oszacowane w taki sposób, aby nie pozostawiać wątpliwości, co do osiągnięcia przedstawionych wartości
- Wiarygodne – weryfikowalne i obiektywne, nie będące konsekwencją przypadku. Oznacza to, że takie same wyniki uzyskiwane będą w różnych pomiarach i przez różnych obserwatorów
- Określone w czasie – należy pamiętać, że niektóre wartości wskaźników będą osiągnięte po upływie określonego czasu (w zależności od poziomu wskaźnika).

Wskaźniki powinny również odzwierciedlać zmianę, jaka nastąpiła w stosunku do stanu wyjściowego.

1.B Źródła finansowania projektu

W tej komórce wpisać należy środki finansowe, jakie planuje się zaangażować do realizacji działań (1.A) - przewidywane źródła finansowania projektu (wkład własny Beneficjenta do projektu, udział UE, inne źródła finansowania). Informacje zawarte w tej komórce będą stanowić ogólny pogląd na możliwości finansowe wnioskodawcy oraz jego wiarygodność. Informacje zawarte w punkcie 1.B powinny być spójne z informacjami zawartymi w punkcie 7 *Źródła finansowania projektu* karty projektu (w szczególności punkt 7.3 *Opis źródeł pokrycia krajowego wkładu własnego do projektu*).

2.B Wskaźniki produktu

Wskaźniki produktu to bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami. Wartości zawarte w tej komórce odnoszą się bezpośrednio do działalności lub też działań podejmowanych przez Beneficjenta oraz do dóbr i usług, jakie uzyskuje się w konsekwencji realizacji projektu i które w sposób bezpośredni pochłonęły zaplanowane środki finansowe. Zapisy w punkcie 2.B powinny być spójne z zapisami punktu 5.1 *Wskaźniki produktu* karty projektu oraz wykazywać ogólną spójność z punktem 3.4 *Opis projektu* w karcie projektu.

Wskaźniki produktu w macierzy logicznej projektu należy odpowiednio zdefiniować oraz oszacować tj. należy podać wartości zaplanowanego do uzyskania produktu wraz z odpowiednimi jednostkami miary

Np. *Powierzchnia rozbudowanego muzeum w miejscowości X – 70 m²*

Liczba zakupionych jednostek sprzętu audiowizualnego dla muzeum w miejscowości X - 15 sztuk

3.B Wskaźniki rezultatu

Wskaźniki rezultatu obrazują wpływ zrealizowanego przedsięwzięcia na otoczenie społeczno – ekonomiczne uzyskany bezpośrednio po zakończeniu realizacji projektu. Efekty zobrazowane za pomocą rezultatu powinny mieć charakter bezpośredni i natychmiastowy po zakończeniu realizacji projektu. Zapisy w punkcie 3.B powinny być spójne z zapisami punktu 5.2 *Wskaźniki rezultatu* karty projektu.

Wskaźniki rezultatu w macierzy logicznej projektu należy odpowiednio zdefiniować oraz oszacować tj. należy podać wartości zaplanowanego do uzyskania rezultatu wraz z odpowiednimi jednostkami miary.

Np.

Liczba osób korzystających corocznie z rozbudowanego i wyposażonego obiektu muzeum w miejscowości X – 2 000 osób

---

Liczba wystaw tematycznych organizowanych rocznie w rozbudowanym i wyposażonym obiekcie muzeum w miejscowości X – 10 wystaw
Liczba nowoutworzonych, trwałych miejsc pracy w związku z realizacją projektu – 3 etaty

4.B Wskaźniki realizacji celu bezpośredniego

Wskaźniki te powinny być określone jedynie dla celów bezpośrednich projektu, a Beneficjent nie będzie zobowiązany do ich monitorowania. Nie należy sporządzać wskaźników dla celów szerszych. Wskaźniki informują o konsekwencjach projektu wychodząc poza bezpośredni wpływ na Beneficjentów.

Np. Zwiększenie partycypacji społeczności lokalnej w ofercie kulturalnej dostępnej w miejscowości X – przyrost 3% w skali roku

C. Źródła weryfikacji

Źródła informacji – na każdym poziomie efektów realizacji projektu (2.C-4.C) – wskazują gdzie i w jakiej formie możliwe będzie znalezienie oraz zweryfikowanie *post factum* informacji o efektach projektu. Oznacza to, że powinny być to dokumenty (materiały), które będą opracowane i dostępne po realizacji projektu. Nie mogą to być zatem np. studia wykonalności, czy dokumentacje techniczne, czy wykonawcze, ale dokumenty typu: protokoły odbioru, faktury, udokumentowane statystyki, raporty kasowe ze sprzedaży biletów etc. Jeżeli będą to analizy własne nie można zapomnieć o sporządzeniu odpowiedniego dokumentu w którym, oprócz wyników, zawarta będzie również metodologia prowadzenia badań.

Np. Źródłem weryfikacji wskaźnika produktu - Powierzchnia rozbudowanego muzeum w miejscowości X – 70 m² - będzie protokół odbioru robót budowlanych.

W przypadku wskaźnika produktu Liczba zakupionych jednostek sprzętu audiowizualnego dla muzeum w miejscowości X - 15 sztuk - źródłem weryfikacji wskaźnika będą zapłacone faktury za sprzęt.

W przypadku wskaźników rezultatu będą to dane własne muzeum, raporty kasowe ze sprzedaży biletów, lista zatrudnionych w instytucji etc.

W przypadku niektórych projektów trudności sprawiać może określenie precyzyjnego źródła weryfikacji dla wskaźników realizacji celu bezpośredniego. Należy ponownie podkreślić, iż Beneficjent nie będzie zobowiązany do monitorowania w/w wskaźników samodzielnie, jest jednak zobowiązany do wskazania źródeł informacji, które mogą być potencjalnie istotne dla monitorowania wskaźników realizacji celu bezpośredniego projektu. Mogą być tu wskazane wszelkie statystyki i badania ruchu turystycznego lub też badania w zakresie rozwoju przedsiębiorczości dokonywane przez Beneficjenta, jednostkę samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne j.s.t lub inne zewnętrzne podmioty.

D. Założenia/ryzyka

W punkcie tym należy wskazać zewnętrzne czynniki nie będące bezpośrednio częścią projektu, a mające wpływ na jego wdrażanie i trwałość. Precyzuje się tu ważne założenia i obszary problemowe, które warunkują osiągnięcie kolejnego elementu logiki interwencji np. co warunkuje przejście od uzyskanego produktu do założonego rezultatu? Posługując się przykładem: co warunkuje osiągnięcie rezultatu w postaci 2 000 osób korzystających corocznie z obiektu muzeum? Z pewnością czynnikiem takim będzie opracowanie ciekawego, adekwatnego do potrzeb i preferencji odbiorców programu kulturowego oraz dobór odpowiednich form promocji zaplanowanych imprez wśród potencjalnych odbiorców. Bez podjęcia działań w w/w zakresie osiągnięcie zaplanowanego wskaźnika może okazać się trudne lub niemożliwe. Należy również wskazać ewentualne zagrożenia w postaci np. zmniejszenia budżetu jednostki.

Dodatkowym elementem matrycy – logiki projektu jest komórka **0.D – warunki wstępne**

W tym punkcie opisać należy czym dysponuje Beneficjent na dzień składania karty projektu.

Chodzi tu zarówno o czynniki materialne (maszyny, urządzenia, grunty, budynki itp.), jak i niematerialne (organizacyjne, prawne, administracyjne – dokumentacje, pozwolenia) a także zasoby kadrowe. Punkt ten powinien wykazywać spójność z punktem 3.5 *Informacja nt. stanu przygotowania projektu do realizacji* karty projektu.

PROJEKT

SPRAWDZENIE POPRAWNOŚCI MATRYCY LOGICZNEJ

Sprawdzenie to polega na zestawieniu wszystkich informacji zawartych w matrycy, w aspekcie powiązań przyczynowo-skutkowych. W szczególności zbadać należy, czy zależność między pierwszą a czwartą kolumną matrycy, a więc, czy wypełnienie celów i założeń niższego rzędu umożliwia osiągnięcie celów wyższego rzędu.

Sprawdzenia takiego można dokonać czytając w sposób odpowiedni **logikę matrycy**:

- Biorąc pod uwagę warunki wstępne (0.D), podjęte działania w ramach projektu (1.A) przy udziale zaangażowanych źródeł finansowania projektu (1.B), jeżeli przyjęte założenia (1.D) nie ulegną zmianie prowadzą do otrzymania określonych produktów projektu (2.A)
- Wypracowane produkty projektu (2.A), których wielkość zostanie oszacowana (2.B), a weryfikacja będzie możliwa poprzez zestawienie odpowiednich dokumentów (2.C) biorąc pod uwagę uwarunkowania zewnętrzne – założenia (2.D) doprowadzą do osiągnięcia określonych rezultatów projektu (3.A)
- Otrzymane rezultaty projektu (3.A), których wielkość zostanie oszacowana (3.B), a weryfikacja będzie możliwa poprzez zestawienie odpowiednich dokumentów (3.C) biorąc pod uwagę uwarunkowania zewnętrzne – założenia (3.D) pozwolą na osiągnięcie sprecyzowanych celów bezpośrednich projektu (4.A)
- Osiągnięcie celów bezpośrednich projektu (4.A) których wielkość zostanie oszacowana (4.B), a weryfikacja będzie możliwa poprzez zestawienie odpowiednich dokumentów (4.C) biorąc pod uwagę uwarunkowania zewnętrzne – założenia (4.D) przyczynią się do zrealizowania długofalowego oddziaływania projektu, co zapewni spójność z celami odpowiedniego działania programu operacyjnego.

Sposób czytania matrycy logicznej

Tytuł projektu (I)		Nazwa i numer działania MRPO (II):	Nazwa i oznaczenie schematu MRPO (III):
		Planowany termin rozpoczęcia projektu (IV)	Planowany termin zakończenia projektu: (V)
		Całkowita wartość projektu (VI):	Wnioskowana kwota dofinansowania z EFRR (VII):
A - Logika interwencji	B - Wskaźniki	C - Źródła weryfikacji	D - Założenia/ Ryzyka
5. Długofalowe oddziaływanie projektu(5.A)			
4. Cel bezpośredni projektu(4.A)	Wskaźniki realizacji celu bezpośredniego (4.B)	Źródła weryfikacji (4.C)	Założenia/ Ryzyka (4.D)
3. Rezultaty projektu(3.A)	Wskaźniki rezultatu (3.B)	Źródła weryfikacji (3.C)	Założenia/ Ryzyka (3.D)
2. Produkty projektu(2.A)	Wskaźniki produktu (2.B)	Źródła weryfikacji (2.C)	Założenia/ Ryzyka (2.D)
1. Działania w ramach projektu(1.A)	Źródła finansowania projektu: (1.B)		Założenia/ Ryzyka (1.D)
	wkład własny zł		
	udział UE zł		
	Inne zł		
	RAZEM zł		
			Warunki wstępne (0.D)